

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Γ. ΜΑΝΟΥΣΟΣ

Ἐκαστον φύλλον παράδες 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ :

ΚΟΥΡΣΟΥΜ ΧΑΝ, ΑΡΙΘ. 3

FRANÇOIS COPPÉE

ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟ!...

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

*Ετησία	ἐν Κωνσταντινουπόλει.	Γρ.	30
>	> ταῖς Ἐπαρχίαις.	>	40
>	> τῷ Ἐξωτερικῷ.	Φρ.	10

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ

Ὁ ἐγγράφων ἓνα συνδρομητὴν, προπληρώνοντα τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ λαμβάνει δωρεὰν ἑκατὸν ἐπισκεπτῆρια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

- ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΚΟΠΠΕ: Ἐνα σταυρό. (διήγημα, μετάφρ. Α. Γιωργίτη).
- ΟΜΗΡΟΥ ΜΠΕΚΕ: Τὸ τραγοῦδι ἐνὸς τρελλοῦ. (ποίημα).
- ΠΕΤΡΟΥ ΝΕΒΑΔΑ: Ἀπὸ τῆς ζωῆς τὸ ὄνειρο (χρονογράφημα).
- Ν. ΑΜΟΥΡΓΙΑΝΟΥ: Ἀπὸ τάνωνυμα. (ποιήματα).
- ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ: Ὁ Φονιάς. (δρᾶμα, τέλος).
- ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Μαργαρίτα Στέφα. (Μυθιστόρημα, συνέχεια).
- Α. Γ.: Φιλολογία καὶ Τέχνη.
- δ. χ. Ἀπὸ τὸν κόσμον.

*Ολιγόστιχα, ἀστεία, ἐρωτήσεις, ἀλληλογραφία.

Ἡ πένθιμη συνοδία διενθύνετο πρὸς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Ἰβρῦ καὶ τὸ μαῦρο μικρὸ φέρετρο ἀνεκνεῖτο ἀπὸ τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν τοῦ ἐδάφους.

Ἐπάνω εἰς τὴν ἀπλουστάτην νεκροφόρον ἄμαξαν εὐρίσκοντο τρεῖς-τέσσαρες ἀνθοδέσμαι καὶ ἓνας στέφανος εἰς τὰς πτωχικὰς ταυίτας τοῦ ὁποίου ἀνεγίνωσκε τις : «Στὸ παιδί μας !»

Ὁ πατέρας—ἄνδρας ρωμαλέος μὲ ξανθὰ μουστάκια, μὲ φουσιγνομίαν λυπημένην—ἐπροχώρει ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι περίπου συναδέλφων του, τεργητῶν, ἐνδεδυμένων τὰ εορτάσιμά των φορέματα, μὲ ἄνθος κόκκινον ἀμαράντον εἰς τὴν κομβιοδόχην των.

Κατόπιν αὐτῶν ἤρχετο μικρὸς ἀριθμὸς γυναικῶν, μὲ πένθιμα φορέματα ἢ ἀπαρηγόρητη μητέρα διεκρίνετο εὐκόλως μεταξὺ τοῦ ὁμίλου αὐτοῦ, συρομένη ἀπὸ μίαν γυναικα, ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς ὁποίας ἐστηρίζετο.

ὑπὸ τὸν ὀμιχλώδη οὐρανὸν ἡ πένθιμος συνοδία διῆλθε τὴν πύλην τοῦ Ἰβρῦ. Ἐπειτα ἐληθίσασε πρὸς τὸ κοιμητήριον.

Ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ὑπῆρχον πρᾶτήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπωλοῦντο ἀνθοδέσμαι καὶ στέφανοι, ἀναφνκτικά, κρύα φαγητὰ καὶ οἶνος. Καὶ ἔσμυγε ἐκεῖ ἡ εὐωδία τῶν ἀνθέων μὲ τὴν ὁσμὴν τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τῶν φαγητῶν.

Ἐξαφνα, ἅμα πλέον ἐπέρασαν μακρότατον τοῖχον, ὅστις ἔφερε ἕως τὴν μεγάλην διάπλτον θύραν, ἡ νεκροφόρος ἔστρεψε πρὸς τὰ δεξιά. Ὁ κώδων ἤχησε καὶ ἡ πένθιμος συνοδία εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ νεκροταφείου.

* * *

Τὸ σῶμα, τὸ προσωρισμένον νὰ παραδοθῆ εἰς τὴν

γῆν, ἦτο δυστυχοῦς δεκαετοῦς παιδίον, στρεβλωθέντος ὑπὸ ἰσχυαλγίας ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας. Οἱ φιλεῦσπλαργοί, οἱ κατοικοῦντες τὴν ὁδὸν **Γρασιέρι**, ἐθλίβοντο κάθε φορὰν ποῦ ἔβλεταν τὸ πτωχὸ παιδί νὰ βαδίζει μὲ δυσκολίαν, στηριζόμενον εἰς τὰ ἀναπόσπαστα **δεκανίκια** του, καὶ τὸ ὅποιον ἔζη μόνον διὰ τὰ τυραννῆται.

Ὁ πατὴρ του ἐλέγειτο Πέτρος Ταβερνιέ καὶ ἦτο ἀνθρώπος ἐργατικὸς μὲν καὶ πολὺ ἐγκρατής, ἀλλ' ἀνεμυγνέτο διαρκῶς εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἡ μητέρα του ἀνομάζετο Νοεμή, γυναικὰ ξανθὴ καὶ ἀδύνατος, κερδίζουσα καθ' ἐκάστην ἐνάμισον φράγκον ράπτουσα ἀσπρόρουχα εἰς τὸ σπίτι της. Οἱ πτωχοὶ ἄνθρωποι ἦσαν εὐτυχεῖς, ἢ δὲ γέννησις τοῦ τέκνου των ἐκείνου καθ' ἀρχὰς τοὺς ἐξαροποίησεν, ἀλλ' ἀμέσως ἢ χαρὰ των μετετροπῆ εἰς θλίψιν.

Ὁ ἰατρός ἤγγισε διὰ τοῦ λιχανοῦ τὸ μέτωπον τοῦ παιδίου καὶ συνωφρονώθη, ὅτε δὲ μὲ ὕψος σοβαρότατον ἀνῆγγεῖεν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς γονεῖς, ὅτι τὸ παιδίον θὰ ἔμενεν ἔτσι καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του, ὁ πατὴρ ἐμόρφασε θλιβερῶς, ἐνῶ ἡ μητέρα του ἐκλαίει ἀπαρηγόρητα. Καὶ ἐν τούτοις ὄφειλον νὰ ὑποκύνουν εἰς τὸ σκληρὸν μοιραῖον.

Ἄλλως τε, ὁ Ἰωσήφ των ἦτο χαριτωμένος, μὲ τὴν γλυκὴν ὄψιν του καὶ τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς του, γλυκὺς ὡς νέα κόρη, καὶ εὐαίσθητος, ὡς γαλῆ, εἰς τὰ χαϊδέματα! Καὶ ἐπὶ πλέον ἐξέπληττε μὲ τὴν σπανίαν ἀντίληψίν του τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Εἰς ἡλικίαν τεσσάρων ἐτῶν ἐγνώριζε νὰ διαβάξῃ, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠμποροῦσε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ θορυβώδη παιγνίδια τῶν ἄλλων παιδιῶν τῆς συνοικίας, ἐκάθητο ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐπὶ τοῦ μικροῦ ψαθίνου καθίσματος, κρατῶν τὰ **δεκανίκια** του, καὶ διεξερχόμενος τὰ εἰκονογραφημένα φυλλάδια ποῦ τοῦ ἠγόραζε ὁ πατὴρ του.

Ὁ τελευταῖος αὐτός, ὅστις, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀσθενείας ἔροπιτε βλέμματα οἴκτου ἐπὶ τοῦ μικροῦ, ψιθυρίζων: «Τὶ δυστύχημα!» κατεκλήθη ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων καὶ τὴν ἐλκυστικὴν φλυαρίαν τοῦ μικροῦ, ἐνῶ ἡ μήτηρ του τὸν ἐλάτρευε διὰ τὸ ἀτύχημά του.

Ἐκτοτε ὁ Ταβερνιέ καὶ ἡ σύζυγός του ἔπλαττον σχέδια διὰ τὸ μέλλον τοῦ τέκνου των.

— Τὰ χέρια του εἶναι πολὺ ἐπιτήδεια, ἔλεγε ἡ μητέρα του. Νὰ τοῦ βροῦμε μιά τέχνη, μὰ ὄχι πολὺ κοπιαστικὴ... νὰ κάθεται... νὰ τὸν κάναμε ὀρολογιοποιόν, παραδείγματος χάριν... Καὶ δὲν θὰ εἶναι τότε πολὺ δυστυχῆς...

Ἄλλ' ὁ ἐργάτης εἶχε μεγαλειέτας φιλοδοξίας ἀπὸ τὴν σύζυγόν του.

— Λοιπὸν, ὄχι... Ἀφοῦ εἶναι τόσο ἐξυπνο, ἀφοῦ ὅ,τι θέλει τὸ μαθαίνει, γιὰ νὰ μὴ τελειώσῃ τὰς σπουδὰς του... Ἡ σπουδὴ τώρα δὲν στοιχίζει μεγάλα πράγματα... Τὶ λὲς καὶ σύ, Νοεμή, ἂν ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ ἕνας σοφός!... Ἀλλὰ τὸ γλυκὺ ὄνειρο

τῶν ἀτυχῶν γονέων δὲν ὑπῆρξε μακρό. Μόλις τὸ παιδί ἔγεινε ἐπὶ τὰς ἐτῶν, ἀστραπιαίως ἡ ὑγεία του ἐχειροτέρευσε. Καὶ ἔσβυσεν ὀλίγον καθ' ὀλίγον καὶ ὑπέφερε περισσότερο καθ' ὅλον τὸ τριετὲς διάστημα τῆς ζωῆς του.

Τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἰς τὰς ἑξ τῆς πρωίας, ἐνῶ ὁ ἐργάτης ἐξυριζέτο ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ κηρίου, προτοῦ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν ἐργασίαν του, ἡ δὲ σύζυγός του ἠτοίμαζε τὸν καφέ, ὁ ἀσθενὴς ἤρχιζε νὰ φωνάζῃ τρομαγμένος: «Μητέρα!... Μητέρα!...» Μόλις ἐπρόφθασαν νὰ τρέξουν εἰς τὴν κλίνην καὶ νὰ τοῦ δραξούν τὰ λευκὰ καὶ κατίσχνους χεῖράς του.

Τὸ παιδίον τοὺς παρεθέρει μὲ τοὺς ἀγωνιώδεις ὀφθαλμούς του καὶ ἔπειτα ἐστέναξε βαθύτατα. Ἦτο νεκρόν!

— Αἱ λοιπὸν;... Δὲν ἔχει οὔτε σταυρὸ, οὔτε παπᾶ, εἶπον εἰς τὸν Ταβερνιέ, οἱ συναδέλφοί του, ὅλοι ἄγριοι σοσιαλισταί, καὶ θηριωδέστατα ἀντικληρικοί.

Ἐν τούτοις τὸ παιδίον ἐβαπτίσθη ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς Νοεμῆς. Ἄλλ' ὁ μηχανουργὸς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔγινε ἀντικληρικός, ὡς καὶ οἱ φίλοι του, ἡ δὲ ἀτυχῆς Νοεμή, καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς λύπης, ἀφῆκε τὸν σύζυγόν της νὰ φροντίσῃ μόνος διὰ τὴν ταφήν τοῦ μικροῦ Ἰωσήφ.

Καὶ διὰ τοῦτο, τὸ φέρετρόν του ἐτέθη ἐντὸς λάκκου εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ Ἰβροῦ, χωρὶς νὰ ἀκουσθῇ ἡ θεία παραμυθία τῆς θρησκείας, διὰ τῶν χειλέων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ὑψίστου.

**

Ἡ πένθιμος τελετὴ ἐτελείωσε πλέον.

Μόλις ἐξῆλθον τοῦ νεκροταφείου, ὁ Ταβερνιέ, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον, προσέφερεν εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὴν κηδείαν ἀναμνηστικὰ, εἰς ἐν τῶν ἐκεῖ μικρῶν ἐργαστηρίων. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο ὁ τροχὸδρομος καὶ ὅλοι ἔτρεξαν νὰ ἀναβοῦν ἐξ ἐφόδου. Ἄλλ' ἡ Νοεμή, ἡ ὁποία δὲν ἐκλαίει πλέον, ἐπλησίασε τὸ ἐξογκωμένον ὑπὸ τῶν δακρύων πρόσωπόν της εἰς τὸ οὖς τοῦ συζύγου της καὶ τῷ εἶπεν ὅτι ὁ κόσμος τὴν ἀηδίασε καὶ ὅτι ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐπιστρέψουν οἱ δύο μόνοι.

Καὶ ἐπανήρχοντο διὰ τῆς ὁδοῦ **Γρασιέρι**, βαδίζοντες πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, κατάκοποι. Μία καὶ μόνη ἰδέα ἀπησχόλει τὸν νοῦν των, ἐν τούτοις οὐδεὶς ἐξεστόμισεν αὐτήν. Ἐσυλλογίζοντο ὅτι δὲν θὰ ἤκουον πλέον εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας των τὸν θόρυβον τὸν ὁποῖον ἔκαμνον τὰ **δεκανίκια** τοῦ μικροῦ Ἰωσήφ, ὅστις, ἄλλοτε, κάθε φορὰν ποῦ εἰσῆρχετο εἴτε ἡ μητέρα, εἴτε ὁ πατέρας του, τοὺς ἐπερίμενε πάντοτε εἰς τὸ ἄκρον τῆς κλίμακος καὶ ἔσπευδε πρὸς συνάντησίν των.

Ἐβάδιζον ἄφωνοι, ὅτε, αἰφνης ἡ Νοεμή, χωρὶς νὰ ἀνυψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, εἶπεν ἠμφώνως πρὸς τὸν σύζυγόν της:

— Ἐπλήρωσε τὴν ἄδεια διὰ πέντε χρόνια;

— Μὰ βέβαια, θὰ τὴν ἀνανεώσω, ἀπήντησεν οὗτος,

ἕως οἷον εἰμπορέσουμε νὰ πληρώσουμε διὰ τὰ μείρη ὁ τάφος ὁ δικός μας.

— Καὶ θὰ τοῦ βάλλουμε μιά ταφόπετρα;

— Σὲ λίγαις ἡμέραις... ὁ μάρμαρας μοῦ τῶχει ὑποσχεθῆ.

— Καὶ τί θὰ γράφουμε ἐπάνω;

— Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπίθετο, τὴν ἡλικίαν τοῦ πτωχοῦ παιδιοῦ καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὰ θὰ τοῦ πῶ νὰ σκαλίῃ: «Κλαῖτε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του».

— Αὐτὸ μονάχα;

— Τί παραπάνω θές;

— Ἄκουσε, Πέτρο μου. Εἰμπορεῖ νὰ σὲ στενοχωρήσω, νὰ πῆς πῶς εἶμαι μιά γυναικὰ κακοκέφαλη... Ἄλλὰ μυστικὰ ἀπὸ σένα δὲν εἶχα ποτὲ καὶ πιστεύω πῶς θὰ συγχωρήσῃς τὴν εἰλικρινεῖά μου... Δὲν ἤθελες νὰ πηγαίνουμε στὴν ἐκκλησίαν. Εἶγες τίς ἰδέες σου, καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ πατρυνθήκαμε, ἔκανα τὰ πάντα, ὅ,τι ἤθελες καὶ σύ, τὸ ξέρεις καλά... Καὶ ὅμως, προτίθερα, ὅταν οἱ φίλοι μου ἔρριξαν τὰ κόκκινα ἀμάραντα ἐπάνω στὸν τάφο, μοῦ φάνηκε πῶς ἔλειπε κάτι τι ἀπὸ τὴν ταφή τοῦ δυστυχισμένου μας μικροῦ... Εἶναι τρέλλα νὰ προτιμοῦν τὸ ἄνθος αὐτὸ οἱ φίλοι σου, ἐπειδὴ εἶναι βέβαιοι, ὅτι ὅταν ἕνας ἄνθρωπος πεθάνῃ, ὅλα ἐτελείωσαν πειά, καὶ διὰ παντὸς μάλιστα... Μήπως θὰ σοῦ ἔκανε τίποτε νὰ βάλλουμε στὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ μας ἕνα σταυρὸ, καὶ νὰ γράψουμε ἐπάνω του: — «Συγχωρεῖτε τον!»... Πές μου, Πέτρο... Σ' ὀρκίζουμε ὅτι οἱ φίλοι σου δὲν θὰ τὸ μάθουν... Ὁ Ἰωσήφ μας ἦταν βαπτισμένος, μ' ὅλα ταῦτα, καὶ ἡ δυστυχισμένη ἡ μητέρα μου ἦταν πολὺ εὐχαριστημένη δι' αὐτό, τὸ θυμᾶσαι;... Ἐνα σταυρὸ, αἶ;... Ὁλοι οἱ τάφοι, σχεδόν, ἔχουν ἀπὸ ἕνα σταυρὸ καὶ στὸ τέλος, δὲν εἶσαι πολὺ βέβαιος, πῶς δὲν ὑπάρχει Θεός...

Ἐσώπησαν. Ὁ Ταβερνιέ ἔκαμε ἕνα κίνημα ἀνυπομονησίας.

— Φθάνει, Νοεμή! Ὅλα αὐτὰ εἶναι λόγια αἰσθηματικά, γυναικεῖα... Ἐγὼ δὲν ἀκούω τὴν γνώμην τῶν φίλων μου, ἀλλὰ δὲν θέλω σταυρὸ στὸ μνήμα τοῦ παιδιοῦ μου!... Ἄν ἦταν Θεός, ὅπως λὲς, πρῶτα-πρῶτα, θὰ ἦταν δίκαιος καὶ δὲν θὰ μᾶς ἔδινε ἕνα παιδί, γιὰ νὰ τυραννηθῇ ἐπὶ δέκα χρόνια, καὶ νὰ μᾶς κἀνῃ κ' ἐμᾶς νὰ ὑποφέρουμε τόσες δυστυχίες καὶ λύπες γιὰ τοὺς πόρους καὶ τὴν θέσι του... Νὰ μὰ ἀπόδειξις ποῦ δὲν ὑπάρχει Θεός ὅπως λὲς!

Ἐπροχώρησαν ἀκόμη ὀλίγα βήματα, χωρὶς ν' ἀνταλλάξωσι λέξιν. Ἐπειτα ἡ Νοεμή ἐπανελάβε πάντοτε μὲ χαμηλὴν φωνήν:

— Μπορεῖ νὰ ἔχῃς δίκαιον... Μὰ ὅταν ἤμουν στὶς Καλογοραῖς, τὰ πράγματα τὰ ἔβλεπαν αὐταῖς ἄλλοιῶς... Ὁ ἐφημέριος... Ἄν τὸν γνώριζες τὸν καλὸ αὐτὸν ἄνθρωπο, δὲν θὰ ἔλεγε τόσα γιὰ τοὺς παπάδες... ὁ ἐφημέριος μᾶς ἔλεγε πῶς ἂν ἡ ζωὴ ἔγινε κακὴ, ἔγινε γιὰ νὰ δοκιμασθῇ ὁ καθένας, καὶ ὅτι ὑπάρχει μιά ἄλλη

καὶ ἐκεῖ ἐδρίσκεται ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐτυχία, ποῦ εἶναι ἀτελείωτη, ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ πρῶτα κανεὶς ἄξιος γι' αὐτήν, καὶ οὐ γιὰ τὰ τὴν ἀποκτήσῃ ὁ καθένας πρέπει νὰ δέχεται τὰς θλίψεις καὶ τοὺς πόρους μὲ θάρρος καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεόν, ποῦ μᾶς ἔδωκε τὸ παράδειγμα ἐπάνω στὸν Σταυρό... Τὶ ἀνασηκάνεις τοὺς ὤμους σου;... Καὶ ὅμως αὐτὰ ὅλα τὰ ἐπίστευα ὅταν ἤμουν νέα, καὶ σοῦ τὸ λέγω, ὅσοι δὲν ἔχουν καμμιὰ ἀμφιβολία γι' αὐτὰ ἔχουν τὴν θανμαστὴ δύναμιν ν' ἀντέχουν στὴν δυστυχία... Ἄκουσε, μήπως δὲν θὰ ἦταν ὥραϊο καὶ γιὰ τοὺς δύο μας, ἂν ἤμεθα βέβαιοι πῶς ὁ Ἰωσήφ μας, ὁ δυστυχισμένος ὁ μάρτυς, ποῦ ἦταν τόσο καλός, τόσο ὑπομονητικός, εἰς ὅλο τὸ διάστημα ποῦ ἦταν ἄρρωστος, τώρα εἶναι εὐτυχῆς καὶ ἀνταμείβεται καὶ οὐ μιά μέρα θὰ βροθοῦμε καὶ μετς κοντὰ του, ἐπειδὴ ἡ φοβερὴ λύπη μας μᾶς κατέστησε ἄξιους γι' αὐτό;... Οἱ φίλοι σου ἠμποροῦν νὰ σοῦ πῶν: «βρέ! δὲν ντρέπεσαι!» Ἄλλὰ πάλι ἄλλη ἐλπίδα καλλίτερη ἀπ' αὐτὴν δὲν εἰμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ γιὰ μιά φτωχὴ γυναικὰ ποῦ ἔχασε γιὰ πάντα τὸ παιδί της... Δὲν σοῦ φαίνεται ἔπειτα πῶς βλέπεις σταυρὸ στὸν τάφο τοῦ Ἰωσήφ;... Πές μου, Πέτρο, τὴν ἀλήθεια, δὲν τὸν βλέπεις αἶ;...

Ὁ πατέρας, συγκινημένος ἔκρυψε τὸ κεφάλι ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ οἱ ψεύτικοι φίλοι τοῦ λαοῦ, εἶχαν ἀποσκληρύνει τὴν καρδιά του διὰ τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τοῦ ψεύδους!

Καὶ μίαν φορὰν ἀκόμη ἀπήντησε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον:

— Ὁχι!

**

Ἐφθασαν ἐμπρὸς εἰς τὴν οἰκίαν των. Μὲ βῆμα βραδύ καὶ κοπιῶδες ἀνῆλθον τὰς τέσσαρας βαθμίδας ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸ τέταρτο πάτωμα καὶ ἐσταμάτησαν ἐνώπιον τῆς θύρας των, ὀπισθεν τῆς ὁποίας, ἀλλοίμονον! κανεὶς δὲν τοὺς ἐπερίμενε πλειά!...

Ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὴν σύζυγόν του ὁ Ταβερνιέ εἰσῆλθεν, ἤραψε πυρεῖον καὶ μὲ αὐτὸ τὴν λάμπαν τοῦ πετρελαίου, ἡ ὁποία ἐφώτισεν ἀπλείως τὸ μικρὸν δωμάτιον τοῦ φαγητοῦ. Ἐκεῖ μέσα ἐκοιμᾶτο συνήθως ὁ Ἰωσήφ, ἐπειδὴ τὸ διαμέρισμά των ἀπετελεῖτο μόνον ἀπὸ δύο δωμάτια, εἰς τὸ ἕτερον τῶν ὁποίων ἐκοιμῶντο οἱ σύζυγοι. Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου ἐκείνου εὐρίσκειτο ἡ ἄδεια κλίνη. Μόλις τὸ σῶμα τοῦ Ἰωσήφ ἐτέθη εἰς τὸ φέρετρον, ἡ Νοεμή ἐπέστρωσε μὲ προσοχὴν τὸ μικρὸν κρεβάτι. Ἄλλ' ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς νεκρικῆς πομπῆς, διὰ νὰ προσφέρῃ τὸ ἕνα καθίσμα ὁ Ταβερνιέ, ἀφῆρσε τὰς ἐπ' αὐτῆς εὐρισκομένας δύο βακτηρίας τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ τὰς ἔρριπεν ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην. Μόλις ἡ λάμπα ἐφώτισε τὸ δωμάτιον, τὸ τεθλιμμένο βλέμμα τῶν συζύγων ἐνοστίζτως διηυθύνθη πρὸς τὴν κλίνην.

Ἐπὶ τῶν λευκῶν καλυμμάτων της, τὰ δύο μαῦρα ξύλα ἐσηματίζαν σῆμα σιτροῦ.

— Τὸν βλέπεις! . . . Τὸ παιδί μας τὸν ζητᾷ! ἀνέκραξεν ἡ μητέρα, πνιγομένη ἀπὸ τοὺς λυγμοὺς καὶ τὰ κλάμματά της.

Καὶ γονυπετήσασα ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον καὶ προσεπάθησε νὰ προσευχηθῆ. Ὁ πατὴρ ἴστατο ὀρθῶς ἀκόμη, ἀλλὰ δύο θερμοὶ δάκρυα ἔρρεον ἤδη ἐπὶ τοῦ ξανθοῦ μύστιακός του.

Ἐταράχθη, αὐτός, ὁ ἀντικληρικός, ὁ ἄθεος καὶ ἔφρισε σύσωμος ἐνώπιον τοῦ Σημείου τούτου, ποῦ ἐφαίνετο ἀναπαριστῶν τὸ νεκρὸν τέκνον του.

Ἐπλησίασε πρὸς τὴν γονυπετῆ σύζυγόν του, τὴν ἤγγισε ἐλαφρὰ μὲ τὸ δάκτυλον εἰς τὸν ὄμον καὶ τῆς εἶπε μὲ γλυκότητα :

— Ξέρεις, Νοεμῆ . . . εἰς τὸ μνήμα τοῦ παιδιοῦ βάλτε ὅ,τι θέλεις . . .

Δάμπρος Γιωργίτης.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΕΝΟΣ ΤΡΕΛΛΟΥ

Ποῖος γνώρισε, βρ' ἀδέλφια, τὴ Μαλάμω,
Ποῦχε τὰ μάτια μαῦρα, λαμπερά,
Κι' ὀλόξανθα μαλλάκια σὰν τὸν ἄμμο,
Κι' ἀμέτρητα σακούλια τὸν παρᾶ;
Τῆς εἶχα κἀνὴ ὀλόλεγκο φουστάνι
Εἶχα κ' ἐγὼ σακούλια περισσά . . .

Τ' ἀγέρι τοῦ βουνοῦ θὰ μὲ τρελλάνη,
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Ποῖος χάδειψε, βρ' ἀδέλφια, πέστε ἀλήθεια,
Τῆς πέριδικας τὰ στήθια τ' ἀπαλά;
Ποῖος εἶδε καὶ τῆς Μάλαμος τὰ στήθια
Στὴν πλύση νὰ πηδοῦνε σὰν τρελλά;
Γι' αὐτὰ θὰ τῆς χαρίζαν κ' οἱ Σουλτάνοι
Τῆς Πόλης τὰ παζάρια τὰ χρυσά . . .

Μὴν παίζετε, παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Τὴν ἔβλεπαν καὶ θάμπωναν τ' ἀστέρια.
Σὲ κύτταξε καὶ σ' ἔπαιρνε τὸ νοῦ.
Σὰν μ' ἔδεινε τὰ κάτασπρά της χέρια,
Λὲς κράταγα δυὸ κρίνα τοῦ βουνοῦ.
Κι' ἂν μ' ἔντυναν τὸ πιὸ βαρὺ καφτάνι,
Κι' ἂν μ' ὄριζαν Βεζύρη καὶ Πασᾶ,
Δὲ θᾶκαν' ἀλλαγὴ . . . Θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Σὰν δισβαινεν ἀνθούσανε τὰ χόρτα,
Τὴν ραίνανε μ' ἀνθάκια τὰ κλαδιά.
Ἄς πᾶμε νὰ χτυποῦμε πόρτα πόρτα,
Ρωτῶντας νὰ τὴν εὑροῦμε, παιδιὰ.
Μὲ ρώταγε ἂν ποτέ της θὰ πεθάνη,
Ἄν σβύνουνε τ' ἀστέρια τὰ χρυσά,
Καὶ γέλαγα ὁ κουτός . . . Θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Τόσο ἔταν ἀγγελόπλαστη, π' ἀκόμα
Προβάλλανε τ' ἀηδόνια στὰ κλαδιά,
ψηλώναν καὶ τὰ κρίν' ἀπὸ τὸ χῶμα,
Σὰν ἔπαιρνε τ' ἀγέρι τὴν ποδιά,
Καὶ φαίνονταν τὸ πόδι της . . . ἄχ! φτάνει,
Δὲ χάρηκα τὰ κάλλη τὰ χρυσά . . .

Γραφτὸ ἔτανε, παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Μιὰ μέρα ποῦ τὴν εἶδ' ἀπὸ τὴ λύπη
νὰ κλαίη, καθὼς κλαῖνε τὰ παιδιὰ:
«Μαλάμω μου, τῆς εἶπα, τί σοῦ λείπει;»
Καὶ μοῦπεν: «Ἡ ἐλπίδ' ἀπ' τὴν καρδιά.»
Ἄχ! πέστε ποῦ πουλοῦν καὶ ποιὸς τὴ φκιάνει,
Σᾶς δίνω τὰ φλουριά μου τὰ μισά . . .
Γελάστε με, παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Καὶ μοῦπε πῶς μιὰ μάγισσα στὴ βρούση
Τῆς εἶπε μ' ἕναν τρόπο μυστικό,
Πῶς αὔριο πρωτὶ θὰ ξεψυχήση,
Τὴν ἔπιασε τὸ μάτι τὸ κακό.
Καὶ μοῦπε: «Πρὶν τ' ἀρνάκι σου πεθάνη,
Τραγοῦδισ' το τραγοῦδια περισσά . . .
Ἄχ! κλάψτε με, παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Καὶ μπήνεψα τ' ἀνήμερό μου τ' ἄτι,
Πῶχει ρουθοῦνι μαῦρο, φλογερό,
Καὶ χάθηκα ταχιά καὶ σὲ κομματί
Τῆς ἔφερα τ' ἀθάνατο νερό.
Καὶ μοῦπε: «Πρὶν τὸ κρίνο σου πεθάνη,
Νανούρισ' το μὲ λόγια περισσά» . . .
Ἄχ! κλάψτε με, παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Τὴ γήτεψα, τῆς ἔφερα βοτάνια
Κι' ἀγιάσματ' ἀπὸ κάθε μιὰ μεριά,
Τῆς ἔταξα στολίδια καὶ φουστάνια,
Τῆς ἄναψα κ' ἀμέτρητα κεριά,
Καὶ μ' ἔλεγε: «Πρὶν τ' ἄστρο σου πεθάνη,
Τὰ κάλλη του τραγοῦδα τὰ χρυσά» . . .
Μὴν κλαῖτε, βρε παιδιὰ θὰ μὲ τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Τοῦ κάκου! . . . Μὲς στ' ἀφράτα της τὰ στήθη
Φωλιάσαν τῶν ματιῶνε τὰ καρφιά
Ξεψύχησε σὰν λάλησε τ' ὀρνίθι,
Τ' ὀρνίθι τῆς αὐγῆς στὴ χωραφιά . . .
Μαλάμω μου, Μαλάμω, τί ἔχεις κάνει
Τῆς φύσης τὰ στολίδια τὰ χρυσά; . . .
Ἄχ! διῶξτε με, παιδιὰ μ' ἔχει τρελλάνη
Τ' ἀγέρι ποῦ σὰ δαίμονας φουσᾶ . . .

Ὁμηρος Μπενέξ.

ΣΚΗΝΗ Θ'.

(Οἱ χωροφύλακες ἀνεβάζουν τὸν Μάνθο, μόλις ἀναπνέοντα μὲ μιὰ πληγὴ στὴν καρδιά, ποῦ τρέχει αἷμα, ὁ ἕνας κρατεῖ στὰ χέρια τὸ μαχαῖρι ποῦ χτυπήθηκε. Ἡ Γιαννούλα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν κυκλώνουν κλαίοντας).

Νωματάρχης. Ἐσὺ τὸν σκότωσες τὸ Δημητρό τὸ φουρνάρι;

Μάνθος. (Μὲ κομμένη φωνή!) Ἐγώ

Νωματάρχης. Γατὶ τὸν σκότωσες;

Μάνθος. Πεινούσαμε καὶ δὲν μᾶς ἔδινε βερσὲ ψωμί. Στὴν τσέπη μου ἔχω κᾶτι χρήματα εἶναι αὐτονοῦ.

Νωματάρχης. Ἦταν καὶ ἡ γυναῖκά σου σύμφωνη μαζί σου.

Μάνθος. Ὁχι ἡ γυναῖκά μου δὲν ἤξερε τίποτα . . .

Νωματάρχης. Καὶ σένα ποιὸς σὲ χτύπησε;

Μάνθος. Χτυπήθηκα μόνος μου. Σχωρᾶτε με! (Ξεψυχᾷ).

Γιαννούλα. (Γονατίζουσα καὶ σηκώνουσα τὰ χέρια της μὲ θέσι προσευχῆς). Θεέ μου, χωρσέ τον. Ἡ δυστυχία τὸν ἔκαμε κακόν! (Ἡ ἀδελφαί πέφτη).

Νωματάρχης. Τί παραμύθια μᾶς λές; Τὸ ὁμολόγησε ὁ ἴδιος ὁ σκοτωμένος, πρὶν ξεψυχήση.

Γιαννούλα. Τὸ εἶπε ὁ σκοτωμένος;

Νωματάρχης. Ναί, ναι ὁ σκοτωμένος ἤμασταν περίπολο, περάσαμε ἀπὸ τὸ φουρνὸ του καὶ τὸν βρήκαμε τὸν κακόμοιρο νάναπνέη ἀκόμα. Μᾶς εἶπε πῶς τὸν σκότωσε ὁ Μάνθος γιὰ νὰ τὸν κλέψη καὶ ξεψύχησε. (Πιάνων τὴ Γιαννούλα ἀπὸ τὸ μπράτσο). Πῆς ποῦ τὸν ἔχεις κρυμμένο;

Γιαννούλα. Ἐχω μέρες νὰ τὸν ἰδῶ δὲν ἔρχεται στὸ σπίτι, εἴμαστε κακιομένοι.

Νωματάρχης. (Πρὸς τοὺς χωροφύλακας). Λέστε αὐτὴν τὴν γυναῖκα, θὰ τὴν πᾶμε στὴ φυλακή. (Οἱ χωροφύλακες ἀρχίζουν τὸ δέσιμο καὶ ἡ Γιαννούλα κλαίει).

Νωματάρχης. Στὰ χαμένα κλαῖς ἔμπρός, στὴ φυλακή. (Οἱ χωροφύλακες τὴν σέρνουν, ἡ Γιαννούλα ἀνθίσταται κλαίονσα καὶ παρακαλοῦσα. Τὰ παιδιὰ σηκώνονται ὅλα καὶ κλαίουν). Τὰ παιδιὰ (Κλαυθμηρῶς) Μαμακούλα μας! μαμακούλα μας!

Γιαννούλα. Λυπήσου τὰ παιδιὰ μου, κύρ νοματάρχη.

Μάνθος. (Καθήμενος). Ὁχι δὲν θὰ πάω πουθενά.

Γιαννούλα. Ἐ, τότε φεύγω ἐγώ.

Μάνθος. Καὶ ποῦ θὰ πᾶς;

Γιαννούλα. Στὴν ἀστυνομία. (Προχωρεῖ πρὸς τὴ θύρα).

Μάνθος. (Ὁρμῶν καὶ ἀρπάζων αὐτὴν ἀπὸ τὸ μπράτσο). Πίσω, γιατί . . .

Γιαννούλα. Ἄφσε με . . .

Μάνθος. Ὁχι!

Γιαννούλα. Ἄφσε με, φονιά! κακοῦργε!

Μάνθος. Πάψε, εἶπα.

Γιαννούλα. Ὁχι, δὲν θὰ πάγω ποτέ, θὰ σὲ προδώσω κακοῦργε. Ἄφσε με! (Προσπαθεῖ νὰ φύγῃ).

Μάνθος. Γιαννούλα, ἤσυχασε.

Γιαννούλα. Ἄφσε με σὲ μισῶ! σὲ συχαίνομαι!

Μάνθος. (Βγάζων τὸ μαχαῖρι καὶ ὑψώνων τὸ χέρι νὰ τὴν χτυπήσῃ). Πήγαινε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ βρῆς τὸ σκοτωμένο!

Γιαννούλα. (Μὲ ὀλη τὴ δυναμί της). Βοήθεια! βοήθεια!

Παιδιά. (Τρέχοντα ὅλα μαζί στὴ μέση). Μὴ

πατέρας σας.

Γ' παιδάκι. Ἐφυγε γιὰ πάντα ὁ πατέρας μας;

Μάννα. Ὁχι, θὰ ξανάρθῃ.

Α' παιδάκι. Θὰ μᾶς φέρῃ κρέας καὶ ψωμί;

Μάννα. Ναί, θὰ μᾶς φέρῃ.

Β' παιδάκι. Μὰ δὲν θὰ μᾶς τὸ πετάξῃ καὶ κείνο;

Μάννα. Ὁχι.

Γ. παιδάκι. Θὰ μᾶς ἀφήσῃς νὰ φᾶμε ὅσο μπορέσουμε;

Μάννα. Ναί, θὰ σᾶς ἀφήσω.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

(Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ ΜΑΝΘΟΣ).

Μάνθος. (Ὁρμῶν μέσα σαστισμένος καὶ τρέμων). Σῶσέ με! . . . κρύψε με! . . . μὲ κνηγοῦν χωροφύλακες! . . .

Γιαννούλα. (Σηκωνομένη). Ξανάρθεις; φύγ' ἀπ' ἐδῶ!

Μάνθος. Μὴ φωνάζῃς ἔτσι . . . ἂν ἀγαπᾷς τὰ παιδιὰ μας, σῶσέ με νὰ μὴ μὲ πιάσουν μὲ τὰ

πατερούλη μας, μή τή σκοτώνεις τή μάννα μας.
Μάνθος. (Τοῦ ὁποίου τὸ χέρι παραλύει).
Στριγγα! (Τὴ σπρώχνει, κρῦβει τὸ μαχαίρι στήν
τοτέτη του καὶ φεύγει).

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

(Ἡ Γιαννούλα καὶ τὰ παιδιά. Ἡ Γιαννούλα κυριεύεται
ἀπὸ νευρική κρίση καὶ κλαίει. Κατόπι πηγαίνει
κοντὰ στὰ παιδιά της, τὰ ὁποία κρατοῦν ἀπὸ
ἓνα κομμάτι ψωμί καὶ κρέας καὶ τρώ-
γουν, ἀρπάζει τὸ ψωμί καὶ τὸ κρέας
καὶ τὰ πετᾷ ἔξω ἀπὸ τὸ παρά-
θυρο λέγουσα).

Γιαννούλα. Μὴ παιδιά μου, μὴν τὸ τρώτε
αὐτό, γιατί εἶναι βουτηγμένο σὲ ἀνθρώπινο αἷμα.
(Τὰ γκαλιάζει καὶ τὰ φιλεῖ καὶ τὰ βρέχει μὲ δά-
κρυα).

Α΄ παιδάκι. Γιατί μάννα ὁ πατέρας ἦταν
ἔτσι ἄγριος;

Μάννα. Μὲ κάποιον μάλλωσε, παιδί μου.

Β΄ παιδάκι. Μὰ τί τοῦ ἔκαμες ἐσὺ καὶ ἤθελε
νὰ σὲ σφάξῃ;

Μάννα. Τίποτα, παιδί μου, νά, εἶναι κακὸς ὁ

αἷματα καὶ τὰ χρήματα καὶ ἀποδειχθῆ ἡ προᾶ-
ξις μου.

Γιαννούλα. Τόσο τὸ καλλίτερο.

Μάνθος. Τόσο τὸ χειρότερο λέγε, γιατί θὰ
ἀτιμασθοῦν τὰ παιδιά μας.

Γιαννούλα. Τὰ παιδιά μας δὲν ἔχουν νὰ πά-
θουν τίποτα.

Μάνθος. Νομίζεις; σὰν περνοῦν θὰ τὰ δεί-
χῃ ὁ κόσμος καὶ θὰ λέῃ «Νὰ τὰ παιδιά τοῦ
φονιά καὶ τοῦ κλέφτη!» Λυτήσου αὐτὰ τὰ δυ-
στιχησιμένα ἂν δὲν λυτᾶσαι ἐμένα.

Γιαννούλα. (Ἐν παραζάλῃ). Θεέ μου, τί νὰ
κάμω; (Ἀνοίγουσα μίαν καταπακτὴν κάτω ἀπὸ
τὴν ψάθα.) Κατέβα γρηγόρωα στὸ ὑπόγειο. (Ὁ
Μάνθος καταβαίνει καὶ ἡ Γιαννούλα κλεῖ τὴν
καταπακτὴν καὶ ἀμπαρώνῃ τὴ θύρα.

ΣΚΗΝΗ Η΄.

(Ἀκούονται χτύποι στὴ θύρα καὶ μιά φωνὴ «Ἀνοίξτε!
ἀνοίξτε!» Ἡ Γιαννούλα πλαγιάζει τὰ παιδιά της
καὶ δὲν ἀπαντᾷ, ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἡ φωνὴ
καὶ ὁ χτύπος ἐπαναλαμβάνονται.

Γιαννούλα. Ποιὸς χτυπᾷ;

Νωματάρχης. Ποῦ εἶναι ὁ ἄνδρας σου;
Γιαννούλα. Δὲν ξέρω ποῦ εἶναι ὁ ἄνδρας μου.
Τὸ μεγαλύτερο παιδί. Ξέρω ἐγὼ ποῦ εἶναι
ὁ πατέρας.

Νωματάρχης. (Πρὸς τὸ παιδί). Ποῦ εἶναι;
λέγε νὰ φήσω τὴ μάννα σου.

Τὸ παιδί. Στὸ κατῶγι!

Νωματάρχης. Ποῦ εἶναι τὸ κατῶγι;

Τὸ παιδί. Στὴν ψάθ' ἀπὸ κάτω.

Νωματάρχης. (Σηκώνων τὴν ψάθα καὶ ἀνοί-
γων τὴν καταπακτὴ λέγει πρὸς τοὺς χωροφύλα-
κας). Ἀφήστε αὐτὴν καὶ καταβῆτε κάτω. Νά;
πάρτε καὶ αὐτὸ τὸ κερί. (Ἀνάβει ἓνα κερί καὶ
τὸ δίνει. Οἱ χωροφύλακες καταβαίνουν κάτω σὲ
λίγο ἀναβαίνει πάλιν ὁ ἓνας καὶ λέγει).

Χωροφύλαξ. Εἶναι πληγωμένος βαρειά!

Νωματάρχης. Πληγωμένος;

Χωροφύλαξ. Ναί, πληγωμένος.

Νωματάρχης. Ἀνεβάστε τον ἀμέσως.

Ἡ φωνή. Εἶναι ἡ ἔξουσία, ἀνοίξτε, γιατί
ἀλλιῶς, ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου σπάνω τὴν πόρτα.
(Ἡ Γιαννούλα ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ μπαίνει
μέσα ἓνας νοματάρχης καὶ τρεῖς χωροφύλακες)

Νωματάρχης. Ποῦ εἶνε ὁ ἄνδρας σου; Τί
τὸν ἔκαμες;

Γιαννούλα. Τί τὸν θέλετε τὸν ἄνδρα μου;
ὁ ἄνδρας μου δὲν εἶν' ἐδῶ, ἔχει κάπου δουλειὰ
πιασμένη, λείπει ἀπὸ μέρες.

Νωματάρχης. Ψέμματα λές ἡμεῖς τώρα τὸν
εἶδαμε, κοντὰ στὴν ταβέρνα τοῦ Στάθη καὶ ἄμα
μᾶς εἶδε ἔφυγε πρὸς τὰ ἐδῶ. Τὸν κυνηγήσαμε
καὶ τὸν χάσαμε ἐδῶ κοντὰ, λέγε ποῦ εἶναι;

Γιαννούλα. Δὲν ξέρω! δὲν ξέρω! καὶ τί τὸν
θέλετε;

Νωματάρχης. Τί τὸν θέλουμε λές; Σκότωσε
τὸ Δημητρὸ τὸ φούρναρη.

Γιαννούλα. Ἄ! ψέμματα! ψέμματα! ὁ ἄν-
δρας μου δὲν εἶναι κακοῦργος! δὲν εἶναι φονιάς.

Νωματάρχης. Φονιάς καὶ κλέφτης! Τὸν σκό-
τωσε καὶ τὸν ἔκλεψε!

Γιαννούλα. Ἀδύνατον! ἀδύνατον! κάποιος
τὸν συκοφάντησε!

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ

ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΒΡΑΔΕΙΕΣ

«ὦ, οἱ βραδεῖες ἐκεῖνες οἱ θεῖες ποῦ ἤπιαμε ξεχειλυτὸ τὸ
ποτήρι τῆς εὐτυχίας. Οἱ ἀξέχαστες σεληνοφώτιστες βραδεῖες
ποῦ περάσαμε μαζύ, καθισμένοι κοντὰ, κοντὰ σὲ ἓνα μικρὸ
ἀπομακρυσμένο κισσάκι τοῦ ἀπεράντου κήπου μὲ τὶς με-
θυστικὲς εὐωδιές. Θυμᾶσαι; Δανάη μου, τί ὄραϊα ποῦ περ-
νούσαμε τότε, τί εὐτυχιμένες ποῦ μᾶς φαίνονταν οἱ στιγ-
μὲς ἐκεῖνες, τί ὄνειραὺπερὺψηλα πλάθαμε μαζύ. Ὀνειρα νεα-
νικά, τρελλά, γιατί τὸ μέλλον τὸ νομίζαμε στρωμένο μόνε
μὲ τὰ λουλούδια τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς χαρᾶς. Τὰ θυμᾶσαι
ὅλα αὐτὰ Δανάη; Τὸν ἔρχομό σου πρὶν ἀπὸ μένα στὸ νησί,
τὴ γνωριμία μας, τὴν ἀγάπη καὶ ἀλλιλοεκτίμησή μας, τὰς
ἀμοιβαίας διαβεβαιώσεις μας περὶ αἰωνίας ἀγάπης, τὰς ἀρ-
χᾶς σου—ἀρχᾶς χωρὶς προλήψεις ποῦ μὲ ἀνέπτυξες τόσον
εὐγλωττα, καὶ ποῦ ἤκουα πάντα μὲ προσοχὴ καὶ τὰς ἐπε-
δοκίμαζα—γιατί ἦσαν καὶ ἰδικαί μου—καὶ σὲ ἐθαύμαζα. Ἐ-
πειτα τὸν τακτικὸ πηγαϊμό μας στὸ ἐρημικὸ κισσάκι, τὸ
χαμένο μέσα στὰ γιασεμιά, μακριὰ ἀπὸ τὰ βέβηλα μάτια
ὅπου ἦταν τὸ μικρὸ κρησφύγετό μας, καὶ ἐκεῖ τί ὄραϊες
καὶ ἀλγισμὸνῆτες στιγμὲς περνούσαμε. Καθούσουνα κοντὰ
μου καὶ ἔγερνες τὸ ὄραϊο, τὸ μυρωδάτο κεφαλάκι σου, τὸ
κεφαλάκι μὲ τὰ ὀλόξανθα μεταξίνα μαλλιά καὶ μοῦ διηγού-
σουνα χίλια δυὸ πράγματα ἀπὸ τὴ ζωὴ σου, τὴν πικροποτι-
σμένη σου ζωὴ. Τὸ τί ὑπέφερες, καυμένη!

Καὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ τοὺς φίλους σου καὶ ἐκείνους
ποῦ σ' ἀγάπησαν καὶ ἐκείνους ποῦ σὲ πίκραναν τοὺς μισοῦσα
ἢ τοὺς ἀγαποῦσα κ' ἐγώ.

Σὲ κάθε λέξι ἀγανακτήσεως ποῦ προέφερες σὲ ἔσφιγγα μὲ
νευρικώτητα τὸ χέρι καὶ ὅταν τὸ χαμόγελο ἀνοῦσε στὸ
συνήθως μελαγχολικὸ προσωπάκι σου χαμογελοῦσα καὶ ἐγὼ
ἀσυναίσθητος μου. Καὶ γινόμευνα κακὸς κάποτε. Μὲ ἔφευ-
γαν λόγια ἐκδικητικά. Γιατί ἐσὺ τὸ τόσο ἥσυχο πλάσμα
τόσα καὶ τόσα νὰ ὑποφέρες καὶ ἄλλα κορίτσια ποῦ τὰ χω-
ρίζει ἀπὸ σένα ἄβυσσος ὀλόκληρος αἰσθημάτων καὶ καρδιάς
νὰ μὴν ὑποφέρουν ποτέ τους τίποτα; Καὶ σ' ἔλεγα ὅτι δὲν
ὑπάρχει θεῖα δικαιοσύνη. Τότε σὺ—θυμᾶσαι;—Ἐκλείεις τὸ
βέβηλο στόμα μου μὲ τὸ ὄραϊο ρόδινο χεράκι σου καὶ μ' ἔλε-
γες χίλια δυὸ λόγια παρηγορίας καὶ σὺ ἡ πικραμένη τόσο,
παρηγοροῦσες ἐμένα καὶ μὲ ἔδινες ζωὴ ἀπὸ τὴ ζωὴ σου καὶ
πίστι ἀπὸ τὴν πίστι σου. Πῶς νὰ μὴ σὲ θυμηθῶ καὶ νὰ μὴ
σὲ θυμοῦμαι γιὰ πάντα. Ἐσένα ποῦ μὲ ἔκαμες ν' ἀγαπήσω
τόσο τὴ ζωὴ—πεῦ καὶ σ' ἐμένα ἐφάνηκε μὲ ὅλη τὴν πίκρα
της.—Ἐσένα ποῦ ἐγέμισες τὴ ζωὴ μου ὀλάκαιρη μὲ τὴ γλυ-
κειὰ ἀνάμνησι μιᾶς εὐτυχίας περασμένης—ναί—μὰ τῆς ὁ-
ποίας τὰ ἴχνη πολὺ βαθεῖα στὴ ψυχὴ χαραγμένα δὲν λησμο-
νοῦνται καὶ δὲν σθύνονται ποτέ. Τὰ λίγα βράδια ποῦ περά-
σαμε μαζύ—ὦ! θεῖα κόρη, μὲ γλυκὸ χαμόγελο—μ' ἔκαμαν
νὰ ξεχάσω γιὰ λίγο τὶς πίκρες μου τὶς περασμένες καὶ τὰ
ἀγιάτρευτα βάσανα μιᾶς παλιᾶς, μὰ βασανισμένης ἐποχῆς.

Θὰ δῶ, ἂν ζήσω, καὶ ἄλλες στιγμὲς εὐτυχίας, μὰ χαμ-
μιὰ ἀπολύτως χαμμιὰ ἴσως δὲν θὰ μοῦ προξενήσῃ τὴν ἐντύ-
πωσι ἐκεῖνη τῆς τελευταίας βραδείας τῆς συναντήσεώς μας.
Ἡμασταν μελαγχολικοὶ καὶ οἱ δύο. Καὶ νομίζαμε πῶς δὲ

θὰ ξαναδιωθοῦμαι ποτέ, τόσο ὁ ἀποχωρισμὸς μᾶς φαίνονταν
σκληρός. Καθήσαμε ἀμίλητοι ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον μεμ-
βει καὶ οἱ δύο μ' ὅλη τὴν εὐτυχία ποῦ αἰσθανόμεθα κατὰ
βάθος γιὰ τὴν ἀμοιβαϊότητα τῆς λατρείας μας. Καὶ ἐμείναμε
ὄρες ἔτσι. . .

Μιὰ ἀπόλυτη ἡσυχία βασιλεῦσε τριγύρω μας. Νίμιζε κα-
νεὶς πῶς ὁ ἀπέραντος χεῖμαρος τῆς ζωῆς σταμάτησε γιὰ
μιὰ στιγμή, τόσο φαίνονταν ὅλα ψεύτικα, σὰν παιγνίδια
παιδακίσια. Ἦσαν μιὰ ἀπὸ τὰς σεληνοφωτιστοὺς ἐκεῖνας
νύκτας ὅπου ἡ ψυχὴ σκορπᾷ εἰς τὸ ἄπειρον καὶ αἰσθάνεται
κανεὶς τὰς ἴνας του συνδεομένης δι' ἀπείρων μυστικῶν νη-
μάτων μὲ ὅλην τὴν φύσιν. Μιὰ νύξ ὀργίων καὶ κραιπάλης
τῶν ἐνογάνων ὅπου παντοῦ ἀναλύζουσι οἱ χυμοὶ τῆς ζωῆς
καὶ διακονίζουσι ἐπ' ἄπειρον τὰ εἶδη. Ἡ εὐλήνη, ὑπέρλαμ-
πη ἀντανακλᾶτο σὲ ποικιλόχρωμες γραμμὲς στὰ βαθύτερα
σπλάγγνα τῆς θαλάσσης ποῦ ἀκίνητη—ἴδια μὲ ἀπέραντο κα-
θρέπτη—ἀντανακλοῦσε ἐπίσης τὰς μυριάδας τῶν ἄστρων τοῦ
οὐρανοῦ θόλου. Κάτω ἐκεῖ πολὺ μακριὰ στὰ βάθη τοῦ ὀρί-
ζοντος ἐσχηματίζετο μιὰ φωτεινὴ γραμμὴ, ποῦ ἀπλόνοτο ὅσο
προχωροῦσε καὶ ἐχάνετο εἰς τὸ ἄπειρον, ὅμοια καὶ αὐτὴ μὲ
ἓνα φανταστικὸ ὑπέρλαμφο δρόμο ποῦ ἰδηγεῖ σὲ μιὰ ἀνύ-
παρκτη Ἐδέμ. Τόσο ἦσαν ὅλα θεῖα, τόσο εὐρίσκαμε τὸν
ἑαυτό μας εἰς τελείαν ἁρμονίαν μὲ τὸ σύνολον αὐτό, ὥστε
δὲν ἐκινήθημεν μὲ τὸν φόβο μήπως ὅλα αὐτὰ δὲν εἶνε παρὰ
τὸ ὄνειρον μιᾶς στιγμῆς καὶ χαθῆ μὲ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν
μας ἢ εὐρανια αὐτὴ ὄπτασις.

Καὶ ὅταν ἔπειτα ἀπὸ ὄρες—ἀφοῦ δὲν ἀνταλλάξαμε λέξι
γιατί καταλαβαίναμε πῶς μᾶς ἦταν ἀδύνατο, ἓνας κόμπος
μᾶς ἐπνιγε καὶ τοὺς δύο,—μὲ ἐπλησίασες καὶ μοῦ εἶπες σιγὰ,
μὰ τόσο σιγὰ ποῦ μόλις σὲ ἄκουσα.

—Δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ βραδεῖα ἐκεῖνη, ποῦ ὄνειροπολοῦσες
νὰ ζήσης μέσα σὲ μιὰ τέτοια ὑπέρτατη εὐτυχία καὶ ἔπειτα
γιὰ νὰ μὴ γυρίσης ποτέ στὴν σκληρὰ πραγματικότητα, νὰ
σοῦ ἦτο δυνατόν νὰ μὴν ζήσης πιά;

Καὶ τὰ χεῖλη μου αὐτομάτως ἐψιθύρισαν.

—Ναί, ἦταν αὐτὴ. . .

Τόσο μόνε εἶπαμε καὶ ἀποχωριστήκαμε. Ἀπὸ τότε δὲν
σὲ εἶδα.

Πρίγκηπος.

Πέτρος Νεβάδας.

ΑΠΟ Τ' ΑΝΩΝΥΜΑ

1

«Γιατί ἡ ἀγάπη εἶναι πρὸ δυνάτη
ἀπὸ τὸ θάνατο»

Ἄσμα ἁσμάτων.

Ἀποσταμένη ἀπ' τὰ χρόνια κι' ἀπὸ τοὺς καιμούς
Τώρα ποῦ σ' ἤγρε ὁ θάνατος ὁ πονοσόστης,
Ὅποιος σὲ διῆ χωρὶς δάκρυα καὶ στεναγμούς
Λέγει πῶς ἦταν δὰ καιρός της!

Μὰ ἐγὼ ποῦ σὲ λατάρησα μικρὴ,
Μὰ ἐγὼ ποῦ σὲ λατάρησα ἀφράτη,
Σὲ λατάρω καὶ τώρα ποῦ νεκρὴ
Σὲ ξάπλωσε ὁ χάρος στὸ κρεβάτι.

στενάζει και να βογγά, μαυτιλοδεμένη, κρατούσα με την παλάμη το μάγουλό της:

“Ω, ω! ωϊμέ, πεθαίνω... Δεν μπορώ άλλο! Γιακουμάκη μου... κάμε το ψυχικό να ζήσ... ω! ω!”

— Τι έχεις, χριστιανή!
— Το δόντι μου...

— Το δόντι τση, ή καϊμένη. Δέ σου πέρασε ακόμα;

— “Ωϊμέ, κυρά μου, ποῦ νά μοῦ περάσῃ! μ’ ἐσφίξαγε τόρα οἱ πόνοι τὴν κακομοῖρα καὶ κοιτεύω νὰ βουλοιστώ. Ἐλα Γιακουμάκη μου, νὰ μοῦ τὸ πετάξῃς νὰ σὲ χαρῶ! ω!”

Ἀπεφασίσθη εἰς τὴν στιγμὴν ἡ ἐκρίζωσις. Ἡ Σαμουγαινα ἤσθάνετο ἤδη τόσοις πόνουσι, ὥστε ἀφῆκε κατὰ μέρος πάσαν δειλίαν καὶ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ὀδονιάγραν ὡς εἰς μόνην σωτηρίαν.

Εἶδε καὶ ἀπόειδε... οὐνεκ καὶ ὄλας! Μιὰ ἀπόφρασι εἶναι ὄλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου...

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Γιακουμάκη ὅπου ἐγίνοντο συνήθως αἱ ἐγχειρήσεις, καὶ κατόπι αὐτῆς εἰσῆλθεν ὁ Γιακουμάκης καὶ ἡ οἰοῖσα Νένε, ἡ συνήθης του βοηθός.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθὲν των μυοτηριώδης. Τὰ παιδία ἀπέμειναν ἄναυδα, τρομαγμένα. Προησθάνθησαν καὶ τι τρομερόν, ἀν καὶ πολλὰ δὲν ἐγνώριζαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο ἀκριβῶς.

Ἦκουσαν ἐν τῇ σπητῇ τὸν ψυχρὸν κρότον τῶν χειρουργικῶν ἐργαλείων τοῦ Γιακουμάκη, ἀνακινήθησαν ἐντὸς τῆς δευρατίνης των θήκης.

“Θὰν τῷ βγάλῃ τὸ δόντι, ἄκου τὰ σῦνερά του”, εἶπε τότε ἐν παιδίον.

Τὰ ἄλλα ἤκουαν με προσοχὴν καὶ περιέργειαν. Μετ’ ὀλίγον ἀντήχησαν παρατεταμένα κραυγαί, βογγητὰ δυνατὰ, μνηθημοί...

Τὰ παιδία ὠχρίασαν καὶ πολλῶν τὰ ματιάκια ἐδάκρυσαν... Τὸ βαρὺ καὶ ἀδέξιον τοῦ ἤτο σήμερα τὸ χέρι τοῦ Γιακουμάκη!...

Τὸ κακὸν παρετείνεται, καὶ ἀνηυχήσασα ἡ οἰοῖσα Γιακουμάκαινα ἐκινήθη δειλὴ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῇ τί συμβαίνει.

“Νόνα, κάτσε δῶ. Τὸ δόντι τση βγάινε, δὲν τὸ ξέρεις πῶς θὰν τση πονέσῃ;” εἶπεν ἡ Μαργαρίτα, εὐρίσκοῦσα πολλὴ φρονιάς τὰς φρονιάς τῆς Σαμουγαινας.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠρόχηθη ἡ θύρα καὶ ἐξῆλθεν ἡ Νένε κρατούσα λεκάνην.

“Ἐφινίρισε”, εἶπε καθουαζόουσα τὴν νύμφη της, «νάχε καὶ ἄλλο». Καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ μαγειρεῖον. Μετ’ ὀλίγον ἡ Σαμουγαινα ἐξῆλθε. Τὰ παιδία τὸν ἠτένισαν μετὰ μεγάλης περιεργίας.

Τίποτε δὲν ἐφαίνετο τὸ πρόσσπόν της μόνον ἤτο ὠχρὸν καὶ ἐκράτει με τὴν χεῖρα τὴν σιαγόνα ἐπάνω ἀπὸ τὸ μανδύλι.

“Σοῦ πόνεσε, καϊμένη μου;

— “Ὡ τὰ τί ὑπόφερα!” εἶπεν ἡ Σαμουγαινα, συνοδεύουσα τὰς λέξεις με χειρονομίαν ἐμφαντικὴν. “Ἦτανε ριζωμένο, ψυχὴ μου. Γεῖα στὰ χερσάκια τοῦ σιῶρ Γιακουμάκη... Νὰ ἰδῇ καλὴ μοῖρα ἡ Μαργαρίτα μας καὶ νὰν τὸν ἀζιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῇ καὶ διοεργονα!... Πάω καλιὰ μου, γυιέ μου...”

“Ἐφυγε. Τῆς ἐπόνεσε πολὺ-πολύ, ἀλλ’ ἐπὶ τέλος ἐβγήκε, καὶ τὸ κυριώτερον, ἡ γραῖα δὲν ἐπλήρωσε λεπτόν. Τί βαρὺ καὶ ἀδέξιον ποῦ ἤτο σήμερα τὸ χέρι τοῦ Γιακουμάκη! Γῆν κακογλωσσία τοῦ σιῶματος ἐκείνου τὴν ἐπλήρωσεν ὄλη σήμερα ἡ γειτόνισσα, χάρις εἰς τὴν ἀφηρημάδα τοῦ Γιακουμάκη. Λοῦτι ἐκεῖνος ἐξηκολούθει νὰ εἶναι ἀκόμη βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του. Ἦδη ἀρπυνίζετο τὸ αἶσθημα τὸ κοιμώμενον εἰς τὰ στήθη του, καὶ ἀνέτριπε τὰς ἀποφάσεις τὰς ὑπαγορευθείσας ὑπὸ τῆς λογικῆς. Τί; αὐτός, αὐτός νὰ συγγενεὺση με τοὺς ἄρχοντας, με τὰ κάρβουνα, με τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, ποῦ δὲν ἔπαινε ἡ γλώσσα τοῦ Λοιπάδρον νὰ τοὺς στολίξῃ; Ὁ παλαιὸς λόγος εἶλεγε: **βοῦρλο με βοῦρλο, σπάγρο με σπάγρο.** Ὅποιος ἦταν βοῦρλο, γιὰ λογαριασμό του ὅποιος ἦταν σπάγρο, γιὰ λόγον του. Τάνακατόματα ποῖε δὲν εἶναι καλά. Ἀκοῦς ἐκεῖ ποῦ θάφησῃ τὴν τάξιν του, τὴν ἡσυχίαν του, τὴν συνήθειαν του, καὶ θὰ γυρέρῃ μεγαλεῖα τόρα στὰ γεράματα καὶ τιμές! Ἀκοῦς ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμη συγγενεὺς ποῦ θὰ τὸν περιφρονοῦν, ὦ βεβαίωτατα! Ὅχι, ποτέ! Ἄς χαροῦν οἱ χριστιανοὶ τὰ παλάτια τους καὶ

τὶς ἀρχοντεῖς τους, καὶ ἄς τὸν ἀφήσουν αὐτὸν εἰς τὴ φτώχεια του καὶ στὴ γαλήνη του... Ὅχι, δὲν ἤθελε... Ἡ Μαργαρίτα ἦταν ἀκόμα μικρὴ γιὰ παντοειά. Ὁ σιῶρ Τώνης θὰ ἔκανε καλὰ νὰ πάρῃ καμμίαν ἄλλη ποῦ νὰ τὸν **μπορῆ** καλλιτέρα καὶ νὰ τὴν θέλλῃ καὶ ὁ πατέρας του. Αὐτὸς θὰ τοῦ ἔλεγεν ὄχι καὶ κακοφανισμὸς δὲν ἦταν κανένας. Ἀκοῦς ἐκεῖ! καὶ δὲν ἦταν στὸ χέρι του; Μπᾶ!

Καὶ ἐν ᾧ ἐφύλατε τὰ ἐργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων εἶχε βασανίσει τὴν Σαμουγαιναν, κατέφερεν ἕνα γρόνθον πολὺ ἰσχυρὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀνατινάξαντα ἠχηρῶς τὰ ἐπ’ αὐτῆς ἀντικείμενα καὶ εἶπε δυνατὰ, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ:

«Δὲ θὰ τὸ κάμω! ὄχι πᾶρ-Ντιό!
— Τί εἶπες, Νόνο;» ἠρώτησεν ἀπὸ μέσα ἡ Μαργαρίτα, νομίσασα ὅτι τὴν ἐφώναξε.

«Τίποτοι, κάμῃ εἶπα μοναχός μου.
— Μὰ τί, παραμιλεῖς;

— “Ἐ, γέρος ἄνθρωπος τόρα... Νὰ σχολάστε τὰ παιδία” τόσην ὥρα βαρεμένο τὸ γυῖμα.
— Θὰ μείνῃ κανένα νησιτικό;» ἠρώτησε διὰ τὸν τύπον ἡ νεάνις.

“Ὅσοε, ὅσοε!”

(ἀκολουθεῖ)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Στὴν Ὁξώπορτα, δραματικὴ σκηνή

ὑπὸ Δ. Ταγκοπούλου.

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ νέου ἔργου τοῦ κ. Α. Ταγκοπούλου **Στὴν Ὁξώπορτα**, τυπωμένου ἐξόχως καλλιτεχνικά, μᾶς ἐχάρισεν ὀλίγας εὐχαρίστους στιγμάς. Γραμμένον με ἀσκετὴν τέχνην καὶ παρυσιάνον ζωντανωτάτην κοινωνικὴν σκηνήν, ἐπιτίθειται διὰ τοῦ ζωηροτέρου τρόπου ἐναντίον μιᾶς κοινωνικῆς πληγῆς, ἐναντίον τοῦ ψεύδους καὶ τῆς σαπίλας.

Ὁ συγγραφεὺς ἀνασιτῶνει τὴν πραγματικὴν τιμὴν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Νόμος οὐδεμίαν λαμβάνει πρόνοιαν καὶ ἀποδεικνύει καὶ κληρονομίαν τὴν αἰμίαν, τὴν ἀνανδρίαν καὶ τὸν ὑποστηρίζοντα αὐτὰς Νόμον. Ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις τοῦ μικροῦ δραματίου, τοῦ πλήρους ζωῆς, τοῦ δυναμένου νὰ κατατάξῃ τὸν κ. Ταγκοπούλου μεταξὺ τῶν ὀλίγων παρ’ ἡμῶν δραματογράφων:

Ὁ Βουρλᾶς καὶ ἡ Αἶνα ἠγαπήθησαν. Συνέζησαν ἐπὶ μακρὸν μαζί. Τῆς συμβιωσέως των καρπὸς ὑπῆρξεν ἐν παιδίον. Ὁ Βουρλᾶς ὅμως χάνει τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ χρηματιστήριον. Θέλει νὰ τὴν ἀνακτήσῃ. Τρόπος ἄλλος δὲν ὑπάρχει παρὰ νὰ ἐγκαταλείρῃ ἐκείνην ποῦ ἠγάπησεν, ἐκείνην ποῦ κατέστρεψε μητέρα καὶ νὰ νυμφεθῆ μίαν ἄλλην, ἡ ὁποία τοῦ προσέφερε ἡμισὴν ἑκατομμύριον.

Ἡ Αἶνα ἐξανίσταται. Ἡ Αἶνα ζητεῖ ἐκδίκησιν, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ λάβῃ διὰ τοῦ νόμου. Καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βουρλᾶ. Μεταξὺ τῶν δύο παλαιῶν ἐραστῶν, διαδραματίζεται συγκινητικὴ σκηνή, ὁ Βουρλᾶς φοβεῖται τὸ σκάνδαλον, ὑπόσχεται χρήματα, ἡ Αἶνα ὀργίζεται, ὑβρίζει. Ἡ σύζυγος τοῦ Βουρλᾶ ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ἀφορήτου καταστάσεως, ἡ Αἶνα τὴν ὑβρίζει, τὴν ἀποκαλεῖ παλλακὴν Ἀγγλοντινὸς διπλωμάτου. Ἐπὶ τῆς σκηνῆς μένει μόνη ἡ Αἶνα καὶ οἱ ἐν τῇ κερφεῖν καθήμενοι ὀλίγοι τινὲς ἐργάται. Συνάπτεται σινομιλία μεταξὺ Αἶνας καὶ ἐργατῶν, οὗτε αἰφνης ἀνοίγει ἡ ἐξώπορτα τοῦ Βουρλᾶ καὶ ἐξέρχεται ὁ ὑπηρέτης του, ὁ ὁποῖος προσφέρει 1000 φράγκα εἰς τὴν Αἶναν ὡς δῶρον εἰς τὸ τέκνον της, ἀλλ’ αὐτὴ πετᾷ τὰ χρήματα καὶ ὑβρίζει. Τότε ὁ Γιάκωβος προσκαλεῖ ἕνα χωροφύλακα. Ἡ Αἶνα ἐκλαμβάνεται ὡς τρολλή, τοὺς λόγους της δὲν τοὺς ἀκούει ὁ νόμος, καὶ κατακτᾷ πραγματικῶς ὡς τρολλή.

Ἐδῶ τελειώνει τὸ ὄρατον δραματικὸν τοῦ κ. Ταγκοπούλου. Ὅσον μικρὸν εἶναι, τόσην ζωὴν ἔχει. Ὅσον ὁμορφίαν, τόσην πικρῶν. Στυλιεῖται ἡ σαπίλα τῆς κοινωνίας εἰς ὠραίας καὶ με-

τοημένας γραμμάς. Καταδιώκεται τὸ ψεῦδος, τὸ ὁποῖον διέπει τὸν κόσμον, τὸ ψεῦδος τὸ ὁποῖον οἰεῖται εἰς τὸν βόρβορον μίαν τιμίαν Αἶναν, καὶ ἀντιφώνει μίαν κ. Βουρλᾶ, διότι αὐτὴ ἔνυχε νὰ εὐρισκεται εἰς ὑψηλότερον κοινωνικὸν ἐπίπεδον καὶ νὰ ἔχῃ χρήματα.

Ὅτε ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἶναι βέβαια ἔξοχος, οὔτε τὸ στιγματοζόμενον ψεῦδος πρῶτην φορὰν ἐχρησίμευσεν ὡς θέμα εἰς συγγραφέα, ἀλλ’ ὑπάρχον εἰς τὴν μικρὰν ταύτην δραματικὴν σκηνὴν τοιαῦτα μέρη—ὡς π. χ. ἡ συνομιλία τῶν χωρικῶν μετὰ τῆς Αἶνας, συνομιλία διὰ τῆς ὁποίας τόσοι λαμπρὸι χαρακτηρίζονται οἱ ἐργατικοὶ ἄνθρωποι, τὰ κοινωνικὰ θύματα, τὰ ὁποῖα τραβοῦν τὴν ὁδόν, ποῦ τοὺς ἔδειξαν σκοτεινὰ καὶ ἀνήθικα χρόνια— ὥστε τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Ταγκοπούλου νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις νὰ συγκρατηθῆται μεταξὺ τῶν καλλιτέρων ἐλληνικῶν ἔργων τοῦ εἶδους του.

A. Γ.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τείνωμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὴν μεταβολὴν τῆς θερμοκρασίας τῶν διαφόρων ὠρῶν τοῦ ἔτους πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὴν θερμικὴν κατάστασιν τῆς πολιτικῆς θαλάσσης. Καὶ πράγματι εἰς κανὲν ἄλλο μέρος δὲν παρατηρεῖται τὸ φαινόμενον θερμότητος, ποικιλοῦσης ἀπὸ ἐποχὴν εἰς ἐποχὴν, καὶ δυναμένης νὰ προσποισθῇ τὴν θερμοκρασίαν τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους. Ὁ κ. Hildbrandsson ἐμελέτησε τὰς αὐτοχρόνους σχέσεις τῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς Ὑδρογείου σφαίρας. Διεπίστωσε πολλὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Ὅστω ἡ θερινὴ θερμοκρασία εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Βορρᾶ εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἑαρινὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἐπομένου ἔτους εἰς τὴν Ἰσλανδίαν. Ἡ ἐξήγησις τοῦ πράγματος εἶναι εὐκόλος ἢ μεγαλειτέρα τῆς τῶν πάγων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τῆς Ἀρκτικῆς θαλάσσης. Τὸ πολιτικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον φθάνει εἰς τὴν Ἰσλανδίαν μερικὸς μῆνας ἀργίτερον φέρει μεγαλειτέραν ποσότητα ψυχροῦ ὕδατος, ἀπὸ τὸ συνήθες. Ὅθεν, διεπιστώθη ὅτι μεταβολὴ θερμοκρασίας τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης κατὰ βαθμὸς συνεπάγεται σημαντικὴν μεταβολὴν θερμοότητος εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀέρος.

Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τοῦ πολιτικοῦ ρεύματος γίνεται ἐπαισθητὴ καὶ εἰς μακρυνότερα σημεῖα, καθ’ ὅσον ὁ κλάδος τοῦ ρεύματος ὁ ὁποῖος διατρέχει περὶ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος τὰ ΒΑ τῆς Ἰσλανδίας ἐξακολουθεῖ πρὸς τὰ ΝΑ τῆς Βορείου θαλάσσης ὅπου ἐπιφέρει χαμηλὴν θερμοκρασίαν. Ὁ Hilbrandsson διαπιστοῖ καὶ ἄλλας περιπτώσεις τῆς αὐτῆς φύσεως, αἱ ὁποῖαι ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ διάγνωσις τοῦ πολιτικοῦ κλίματος ἐπιτρέπει ἀναμφιβόλως νὰ προῖδῃ τις πολὺ πρὸ τῆς ἐποχῆς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ κλίματος. Δυστυχῶς ἡ ἐγκατάστασις σταθμῶν πηλυσίστερον τοῦ πύλου ἀπὸ τοῦ ἤδη ὑπάρχοντος εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Βορρᾶ εἶναι δυσχερῆς, ἡ δὲ διάγνωσις εἶναι ἀτελεστέρα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἐρώτησις ἀρ. 43.

Πότε ὁ οὐρανὸς εἶναι αἰθριος, ἀλλὰ δὲν εἶναι γαλάζιος;

Ἡ Μαγκούρα.

Ἐρώτησις ἀρ. 44.

Πότε ὁ πυροσβέστης βλέπει πυροκαϊὰν καὶ δὲν τὸ κουρᾷ ἀπὸ τῆ θέσης του;

Ἡ Μαγκούρα.

Ἐρώτησις ἀρ. 45.

Ποῦ κατοικεῖ ἡ θεία τοῦ φουμᾷ;

Τὸ παιδί τῆς Μέλισσας.

ΛΥΣΕΙΣ 25ου ΦΥΛΛΟΥ.

Αἶνιγμα ἀρ. 39. = Ἡ Στάμνα.

Σύλλαβόγραφος ἀρ. 40. = Ρώμη.

Ἐκ τῶν γραμμάτων Ρ καὶ Μ.

ΛΥΤΑΙ. Ἀσπασία (ἀρ. 39, 40). Λωροθέα Κ. Κ. (ἀρ. 39, 40). Κοῦκος. (ἀρ. 39, 40). Θ. Π. Ρ. Βόσπορος (ἀρ. 39, 40). Ἀγκωνιάτης (ἀρ. 39, 40). Α. Δοδόπουλος (ἀρ. 39, 40). Οὐδεὶς μηδεμία μηδέν (ἀρ. 39, 40). Σάββας Π. (ἀρ. 39, 40). Σωκρ. Χ’. Γεωργιάδης (ἀρ. 39). Χρυσάνθεμον (ἀρ. 39, 40). Ταταυλιανός (ἀρ. 39, 40). Ἱεροδιάκων Ταταούλων ἀρ. 39. Ζ. Μ. Ζέσβας ἀρ. 39, 40.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἐνῷ ἀρ’ ἐνὸς καταβάλλονται σοβαροὶ προσπάθειαι πρὸς ἴδρον σκολῆς γλωσσῶν πρὸς ἀπομάκρυνον τῶν τέκνον μας ἀπὸ τὰς προπαιωνδιαῶν σχολᾶς, ἀφίεται ἐν μέγα μέρος, μία μεγίστη καὶ πλουσία σνοικία εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν. Ἐν Παγκάλιφ καὶ Σιολῆ ἐν ὑπάρχει ἐλληνικὴ σχολὴ καὶ οἱ ὁμογενεῖς γονεῖς ἀναγκάζονται οὕτως νὰ στεῖλουν τὰ παιδία των εἰς τὰς ξένας. Ὁ λόγος δὲ ποῦ δὲν ἰδρῶθη μέτρι σήμερον, κατὰ τὴν ἐφορίαν τοῦ Ζωγράφου, εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια τῶν πόρων. Καὶ ὅμως δι’ ἑκατὸν μόνον λιρῶν ἡμπορεῖ νὰ ἐπουλωθῇ ἡ μεγίστη αὐτὴ ἀνάγκη. Μάλιστα, μόνον δι’ ἑκατὸν λιρῶν. Μήπως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξευρεθοῦν αἱ ἑκατὸν αὐταὶ λίραι; Μανθάνομεν ὅτι οὐκέτις ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀρμοδίοις ἵνα αὐξήθῃ κατὰ μίαν τάξιν ἡ σχολὴ τοῦ Μιναρέ. Εἶναι ἀρὰ γε τόσο ἀναγκαῖα ἡ αὐξήσις αὐτῆ; Ὅχι βέβαια, ἀφοῦ πλησίον τῆς σχολῆς τοῦ Μιναρέ ὑπάρχει τὸ Ζωγράφειον. Ἡ κατὰ μίαν αὐξήσις τῆς σχολῆς Μιναρέ προῦποθέτει δαπάνην ἐπὶ πλέον ἑβδομήκοντα ἑκατὸν λιρῶν. Δὲν εἶναι δυνατὸν λοιπὸν τὸ ποσοῦν τοῦτο νὰ διατεθῇ πρὸς ἴδρον μιᾶς σχολῆς μικτῆς ἀρρένων καὶ θηλέων, ἀπαρτιζομένης μόνον ἐκ τῶν δύο πρώτων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ, εἰς τὸ Παγκάλιον; Βέβαια τὸ ποσοῦν τοῦτο δὲν ἐξαρκεῖ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ υπολογισθῇ ὅτι ἡ σνοικία αὐτὴ εἶναι σχετικῶς πλουσία καὶ δύναται νὰ προσφέρει εἰς δίδακτρα ὅσα ἀκριβῶς ἀπαιτοῦνται πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν μιᾶς ἐκ δυο τάξεων σχολῆς. Οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ροῦπει νὰ ἐπιστήσουν σύντονον τὴν προσοχὴν των. Λοῦτι ὑπάρχει φόβος ἡ τὰ παιδία των ἐκεῖ ὁμογενῶν νὰ μείνουν ἀγράμματα, ὅπερ κακὸν ἢ ν’ ἀποστελλῶνται εἰς τὰς προπαιωνδιαῶς σχολᾶς, ὅπερ κακίστον. Μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ

σχολικού έτους υπάσχει άριστος καιρός και θά ήτο αυτόχρημα έγκλημα ή άδικαιότες της έφορίας ή όποιοιδήποτε άλλον άρμοδιόν, ές δέν καταβληθώσιν αί δέουσαι προσπάθειαι προς ίδρονιν μιᾶς μικτής σχολής προς τό παρόν εκ δύο τάξεων άποτελουμένης.

— Μανθάνομεν ότι ή έφορία του Γαλατά απέλυσεν ή πρόκειται ν' άπολύσῃ τόν γαλλοδιδάσκαλον της σχολής της σπουδίας ταύτης. Εύχης έργον θά ήτο νά επαρμοστοποιετο ή απόλυσις αύτη, εάν δέν επαρμοστοποιήθη ήδη και νά προσληφθῇ γαλλοδιδάσκαλος έχων τά προσόντα. Άρκει πλέον ή έλευθή κατάστασις, εις την όποιαν εύρίσκειτο ή διδασκαλία της γαλλικής μέχρι σήμερον. Ο προσληφθώσμενος διδάσκαλος πρέπει νά κατέχη την γλώσσαν που θά διδάσκη, πρέπει νά είναι εύμεθοδος. Έπίς εάν ή άξιότιμος έφορία επιθυμεί νά έχη γαλλοδιδάσκαλον διά τόν τύπον και όχι διά πρακτικώτερον σκοπόν. Τότε αντί του τέως γαλλοδιδασκάλου δύνανται νά χρησιμοποιήσῃ άδαπάνως άνδρείκελόν τι.

— Ελάβομεν πολλές επιστολάς, διά τών όποίων ήρωτώμεθα, διατί δέν έδημοσιεύσαμεν τās περι τών εδώ δημοικιστών ύποσχεθείσας επιστολάς. Αίτια της μη δημοσιεύσεως αυτών δέν είναι άλλο τι, άλλ' ύποχώρησις εκ παρακλήσεως φίλων ινών, οτινες γνωρίζοντες τās σαφούς ενεργείας τών μελών του διαλυθέντος πλέον άδελφάτου της δημοικιας γλώσσας, δέν επεδύμον νά καταστώσιν αύται γνωσταί εις τό δημόσιον.

— Προχθές άνεχώρησεν εις Ραιδεστόν και τό περίξι ό κ. Γεώργ. Μ. Στεφανάκης, περιουδέων άντιπρόσωπος ήμών. Οί επιθυμούντες νά έγγραφώσι συνδρομηταί δύνανται νά τιμήσωσιν αυτέν διά της ευμισοσύνης των.

— Μετά του πρόγκηπος του Μεκλεμπούργου άφίκετο εις την ήμετέραν πόλιν ό άββάς Σανσέν Πλοκέν, ιδιαίτερος ιερέυς της αύτης του πρόγκηπος και εκ τών διατρεπαστέρον πνευματιστών. Ο άββάς Πλοκέν φίλος τυγχάνων του διασώμου πνευματιστού και συγγραφέως Λέοντος Λενίς, έσχε συνέντευξιν μετά του ήμετέρου συνεργάτου κ. Κίμωνος Μπέλλα μεταφραστού του μετά θάνατον, όπως συνεννοήθη μετ' αυτου διά την μετάφρασιν και άλλων έργων του αυτου συγγραφέως άφ' ενός και την ίδρονιν ενταύθα πνευμαλιστικού σωματείου άφ' έτέρον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Π. Νεβ. Πρίγκηπον. — Σās άπαντώμεν ταχυδρομικώς.
Κον Κατεμπόυλον, Σαγκάη. — Συνδρομή έλήφθη. Σās εύχαριστούμεν.

Κον Θεριστήν, Πρώτην. — Το καρπούζι θά δημοσιευθῃ εις τās άποχάς προσεχώς. Είναι καλογραμμένον. Αί γελοιογραφίαι σας και τά λοιπά δέν εύρέθησαν. Εάν δέν έχετε αντίγραφον της τελευταίας σας γελοιογραφίας, της τόσοσν ώραίας, θά λυπηθώμεν πολύ.

Κον Ίερ. Τατ. Ταταύλα. — Είναι άποφασισμένον εάν μιᾶς δοθῇ ή άδεια νά όνομασθῇ τό περιοδικόν μας «Χρονικά». Κηρυξ, όπως θέλετε οσις, δέν είναι κατάλληλος τίτλος διά φιλολογικόν περιοδικόν. Ο μακαρίτης Ίωαννίδης κακώς τόν ειχεν εκλέξει διά τό περιοδικόν του άλλοτε.

Κον Κορ. Άρτάκην. — Με τόν ταχυδρόμον συνεννοήθημεν.

Φύλλα έστείλαμεν, καθώς και ζητηθέντα φυλλάδια τών Μετά θάνατον, του Λενίς, κατά μετάφρασιν του Κ. Μπέλλα.

ΕΞΕΛΟΘΗΣΑΝ και ποιούνται παρ' άπασι τοις βιβλιοπώλαις της πρωτευούσης και τών επαρχιών: Ίωακείμ Βαλαβάνη, καθηγητού,

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ εκ του Ήροδότου, μετ' εικόνον, βραβευθέν υπό του έν Κωνσταντινουπόλει Έλληνικού Φιλολογικού Συλλόγου έν τῷ Καραταειφύ άγώνι του 1894, προς χορήγν των μαθητών και μαθητριών της Α' τάξεως τών άσικών σχολείων. Έκδοσις τετάρτη, 1908.

Τιμάται άδεται γρ. 5, δεδεμένον γρ. 6.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ, συμπληθείσα εις τρεις τόμους εκ τεμαχίων νέων Έλλήνων πεζών και ποιητών, μετά βιογραφιών και σημειώσεων, προς χορήγν των ελληνικών Σχολείων και Παρθεναγωγείων.

Τόμος Α', διά την Α' τάξιν των Σχολαρχείων, ή την Ε' και ΣΤ' των άσικών. Έκδοσις τετάρτη, βελτίων μετά νέου ύλους κειμένου, 1909.

Τιμάται δεδεμένος γρ. 6, 50.

ΝΕΟΣ όμογενής εκ τών μεταφραστον του ύπουργείου των στρατιωτικόν, άναλαμβάνει παραδόσεις κατ' όικον γαλλικής και τουρκικής. — Άπευθυντέον εις τά γραφεία μας.

MIX. ΚΟΜΝΗΝΟΣ, παραγγελιοδόχος κοσμημάτων χρυσοών, άργυροών και επιχρυσών. Έν τῷ γραφείφ γίνεται πώλησις λιανικώς. Γαλατά, Λεμιρ χάν, 27.

Ευδοται και βιβλιοσώζαι
 όρα εις τό
 Φωτοτυπογραφεί
 540
 Τεινι εναντι
 της μέχης
 Τετορίας
 Φωτοτυπογρα-
 φίαι χρωματιστά
 και μαύραι
 Έργαβια ρουκεριτι
 Τιμαί συμματιβασιαι.
 Ο. Βεργιρίδης

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ε. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΑΣ
 Κουρσούμ χάν, αριθμ. 3.

Στυλογράφοι εύθηγοι και στερεοί προς γρ. 10—15—30. Διά τās επαρχίας 2 γρ. επί πλέον.

ΣΠΥΡΟΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Γαλατά, Μαχμουδιέ, αριθ. 1.